

עד היכן הגיעה הקפידתו בכל הקשור לשמירת מנהגי ישראל, תלמד העובדא הבאה שסיפר הרה"ק רבי איצק'ל מפשעווארסק זצ"ל⁶⁹:

"אחרי חתונתי בעת שדרתי בעיר שינאווא, שאל אותי פעם רבי הגה"ק מציעשנוב האם בשינאווא עדיין עושים שחוק מהמדליק נר חנוכה בביהכנ"ס? השבתי לו בשלילה. חזר ואמר לי מורי ורבי: "ומדוע באמת אינך דואג לכך

מקורות והארות

66. י"ג אורות עמ' ש"י. ועיין לעיל ח"ב עמ' תס"א על פרשת בית חרושת לציקוריה וקפידתו של רבינו לאחר פטירתו על המתירים – שנראה בחלום לבנו הגה"ק מציעשנוב עיי"ש.

67. במחצית השקל או"ח סימן רמ"ט סק"ו כתב דבאכילת מאכלי חלב אין יוצאים סעודת ברית מילה דאין שמחה אלא בבשר, ובטעמי המנהגים עמ' שצ"ג מביא לכך רמז מדברי רבינו כתיי פ' וירא דמסמך על סעודת ברית מילה הפסוק בתהלים נ, ה: "אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח", א"כ משמע דצריך שיהיו זובחי זבח ולא מאכלי חלב.

68. בדברי יחזקאל החדש (מהדורה תשנ"ג) עמ' ק"ב כותב שרבינו הקפיד שיתנו בשר בסעודת ברית מילה כיון שהדבר משפיע להתפתחותו הרוחנית של הרך הנימול, וכקש"ת אדמו"ר מגור בעל "פני מנחם" זצ"ל סיפר בסעודת ברית מילה לנכדו על יהודי שבא לפני רבינו לשטוח לפניו את צערו על בנו שרח"ל סטה מדרך הישר ואמר לו רבינו כי הסיבה הוא מפני שלא עשו סעודה בעת היכנסו כבריתו של אאע"ה, תמה היהודי על דברי רבינו: הלא ההני זוכר בפירוש שכן עשו סעודה, רק אחר כך נזכר שאכן הברית הי' באיזה כפר ועשו סעודה רק ללא בשר רק מאכלי חלב, אמר לו רבינו: דע כי אכילת בשר בהמה בברית מחזק האמונה. ומביא שם עוד, כי ה"ברוך טעם" וי"ע אמר שאחת הסיבות לחידות הרפורמה בגרמני' היא, מפני שהפסיקו לעשות סעודה של ברית כבשר והחליפוהו בסעודת חלב.

69. י"ג אורות עמ' ש"ב.

שיקיימו מנהג ישראל לזרוק על מדליק הנרות⁷⁰?! — — —

ומאז, קבלתי על עצמי לדאוג שיתקיים מנהג ישראל זה...⁷¹

בהזדמנות אחרת, כשנשאל אם מותר לשנות את המנהג הקדום —
ללמד חומש לילדים בהתאם לפרשת השבוע, ובמקום זאת — להתחיל
ללמד לפי הסדר מרישא לסיפא, בכל שבוע עד כמה שיספיקו ללמוד. ענה
על כך במכתב תקיף, כי חלילה מעשות כדבר הזה לשנות מהמנהג⁷².

— "הנסיון הביא לנו הרבה, שכל שרצו לחדש ולבטל איזה דבר ממנהג
הקדום, הביא לנו נפילה והרוס ביסודי הדת, כאשר ידוע, ולכן אין לנו לזוז
אפי' משהו, רק כמו שנהגו אבותינו ז"ל ובזכות זה לא תמוש התורה מפינו
ומפי זרענו ומפי זרע זרענו עד עולם"⁷³.

מאידך, הוא לא נמנה על מחפשי החומרות, פעם בא לפניו איש חלוש
עם קוויטעל, ובקשתו בפיו שיוכל להתענות בתשעה באב. אמר לו:

"בקשה כגון זו לא שמעתי מעודי. אם כי על יזה"כ אכן צריך להתפלל
שיוכל להתענות בו, אבל בתשעה באב אם אי אפשר להתענות — אין
מתעניין!..."⁷⁴

בהקשר לכך, אמר פעם: "בזמן הזה מאז שהתחדש כח החשמל הכל
הולך ונע במהירות. עשיית תשובה, גם היא היום בקלות ובמהירות מבלי
עמל רב. והיינו: שאין אנו צריכים לכל כך הרבה סיגופים ותעניות⁷⁵ כבדורות
הקודמים"⁷⁶.

מקורות והארות

70. בגליציה נהגו לרגום את השמש בכדורי שלג ומגבות בשעה שהיה מדליק את נרות החנוכה
בביהכ"ס, לפעמים הרלקה כזו היתה אורכת שעה ארוכה! מרן הגה"ק מקלויזנבורג זי"ע היה נותן
טעמים רבים למנהג זה ראה בספריו הק' לחנוכה, וכן אמר שכן היה המנהג אצל אביו הרה"ק
מרודניק זי"ע ("צאנו" גליון קצ"ט עמ' 9), ואצל חמיו הרה"ק העצי חיים מסיגעט זי"ע ("צאנו"
גליון קס"ד עמ' 6).

71. רועה אבן ישראל עמ' ר"ב.